



T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 199
Tarih : 29.07.2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Cemevleri'nin Yasal Statüsü Hakkında Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.


Müslüm DOĞAN
İzmir Milletvekili

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
29 Temmuz 2015
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
29 Temmuz 2015
No: 11435

(4)

GEREKÇE

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 9. Maddesi derki;

1- Herkes düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahiptir. Bu hak, din veya inanç değiştirme özgürlüğü ile tek başına veya topluca, açıkça veya özel tarzda ibadet, öğretim, uygulama ve ayin yapmak suretiyle dinini veya inancını açıklama özgürlüğünü de içerir.

2- Din veya inancını açıklama özgürlüğü, ancak kamu güvenliğinin, kamu düzeninin, genel sağlığın veya ahlakın ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için demokratik bir toplumda zorunlu tedbirlerle ve yasayla sınırlanabilir.

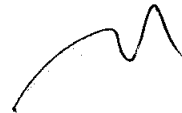
Anayasanın 10. Maddesine göre 'Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir'. Yine Anayasanın 24. Maddesine göre ' Herkes, vicdan, dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir. Kimse ibadete, dine, dini ayin ve törenlere katılmaya, dini inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; dini inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz ve suçlanamaz'.

Yasalar bu özgürlüklerden bahsediyor olsa bile Türkiye'de Alevi vatandaşların, inançları, ibadetleri ve ibadethaneleri(Cemevi) ile ilgili sıkıntılar yaşadığı bilinmektedir. Alevi yurttaşlarımızın inanç ve ibadetlerini yerine getirdiği Cemevlerinin ibadethane olarak tanınmaması Anayasanın 24. Maddesine de aykırıdır.

Yenibosna Cemevi'nin bir ibadethane olup olmadığı, dolayısıyla elektrik faturasının Diyanet tarafından ödenip ödenmeyeceğine ilişkin dava, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) 2'inci Dairesi tarafından 2 Aralık 2014'te karara bağlamış ve oybirliği ile Sözleşme'nin ayrımcılığa ilişkin 14'üncü maddesi ile birlikte din ve vicdan özgürlüğüne ilişkin 9'uncu maddesinin ihlal edildiğine karar vermişti.

Hükümet, bu kararın AİHM Büyük Daire'sinde görüşülmesini talep etmiş ve Büyük Daire de aynı yönde karar vermiştir. Böylece karar kesinleşmiş olmuştur. Kararın kesinleşmesiyle cemevlerinin ibadethane sayılıp sayılmayacağı tartışması artık sona ermiştir. AİHM Cemevlerinin ibadethane olduğunu ve bunu reddetmenin bir insan hakkı ihlali oluşturduğunu karara bağlamıştır.

Hükümet bu ve benzeri davalarda Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Aleviliğin ayrı bir din olmadığı, İslam'ın bir yorumu niteliği taşıdığı dolayısıyla Cemevlerinin ibadethane olarak kabul edilemeyeceğine dair görüşünü kendisine dayanak yapmıştır. Söz konusu dava göstermiştir ki Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bu görüşü açıkça bir hak ihlaline neden olmaktadır.



Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 46'ncı maddesi gereğince, AİHM kararları bağlayıcı ve devletler kararları uygulamakla yükümlüdür.

Alevilerin ibadetlerini yaptıkları yer olan Cemevlerinin yasal statüsünün belirlenmesi ve yaşanan mağduriyetlerin giderilmesi, içeriği net anlaşılmayan 'ibadethane', 'ibadet yeri' ifadelerine 'Cemevi' eklenmesi ihtiyacı doğmuştur.

Bu güne kadar kullanılan 'ibadethane' ifadelerinde Cemevi dışarıda tutulmuştur. Bu mağduriyetin giderilmesi ve Alevi vatandaşların ibadetlerini yasal statüye kavuşan Cemevlerinde yapabilmesi amacıyla İbadet Yerlerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Teklifi hazırlanmıştır.

Hazırlanan yasa teklifi ile 'ibadet' 'ibadet yeri' ifadelerinden Cemevi'nin de anlaşılması, Alevilerin ve ibadet ettikleri Cemevlerinin mağduriyete uğramamaları hedeflenmektedir.



MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Mevzuatta yer alan 'ibadethane' ve 'ibadet yeri' ifadelerinin muğlak olmasından kaynaklı Türkiye'de yaşayan farklı dinlere mensup vatandaşların ibadetlerini gerçekleştirdikleri ibadet yerlerinin doğru anlaşılması için 'ibadethane', 'ibadet yeri' ifadelerinden 'Cami, Cemevi, Sinagog ve Kilise' anlaşılması ve bu yolla mağduriyetlerin giderilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.



İBADET YERLERİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- Geçmişten günümüze bu topraklarda yaşayan farklı dinlere mensup vatandaşların inançları doğrultusunda ibadetlerini yerine getirdikleri mekânlar olan Cami, Cemevi, Sinagog ve Kiliseler ibadethane olarak adlandırılır.

Yürürlükte bulunan mevzuatta yer alan 'ibadethane', 'ibadet yeri' ifadelerinden Cami, Cemevi, Kilise ve Sinagog anlaşılır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

